

Nyelvlecke

Egyik olaszóra sodrán,

Ím a kérdés felmerült:

Milyen nyelv a magyar, s hogy hát

Európába hogy` került ?

Elmeséltem, ahogy tudtam,

Mire képes a magyar.

Elmondtam, hogy sok, sok rag van,

S hogy némelyik mit takar,

És a szókincsben mi rejlik,

A rengeteg árnyalat,

Példaként vegyük csak ezt itt:

Ember, állat hogy` halad?

Elmondtam, hogy mikor járunk,

Mikor mondom, hogy megyek.

Részeg, hogy dülöngél nálunk,

S milyen, ha csak lépkedek.

Miért mondom, hogy botorkál

Gyalogol, vagy kódorog,

S a sétáló szerelmes pár,

Miért éppen andalog?

A vaddisznó, hogyha rohan,

Nem üget, de csörtet -- és

Bár alakra majdnem olyan

Miért más a törtetés?

Mondtam volna még azt is hát,

Aki fut, mért nem lohol?

Mért nem vág, ki mezőn átvág,

De tán vágat valahol.

Aki tipeg, mért nem libeg,

S ez épp úgy nem lebegés, --

Minthogy nem csak sánta biceg,

S hebegés sem rebegés!

Mit tesz a ló, ha poroszkál,

Vagy pedig, ha vágtazik?

És a kuvasz, ha somfordál ,

Avagy akár bóklászik.

Lábát szedi, aki kitér,

A riadt őz elszökell.

Nem ront be az, aki betér.

Más nyelven hogy` mondjam el?

Jó lett volna szemléltetni,

Botladozó mint halad,

Avagy milyen ügyelegni?

Egy szó - egy kép - egy zamat!

Aki "slattyog", mért nem "lófrál"?

Száguldó hová szalad?

Ki vánszorog, mért nem kószál?

S aki kullog, hol marad?

Bandukló mért nem baktat?

És ha motyog, mit kotyog,

Aki koslat, avagy kaptat,

Avagy császkál és totyog?

Nem csak árnyék, ami suhan,

S nem csak a jármű robog,

Nem csak az áradat rohan,

S nem csak a kocsi kocog.

Aki cselleng, nem csatangol,

Ki "beslisszol", elinal,

Nem "battyog" az, ki bitangol,

Ha mégis: a mese csal!

Hogy a kutya lopakodik,

Sompolyog, majd meglapul,

S ha ráförmedsz, elkotródik .

Hogy mondjam ezt olaszul?

Másik, erre settenkedik,

Sündörög, majd elterül.

Ráripakodsz, elődalog ,

Hogy mondod ezt németül?

Egy csavargó itt kóborol,

Lézeng, ódöng, csavarog,

Lódörög, majd elvándorol,

S többé már nem zavarog.

Ám egy másik itt tekereg,

-- Elárulja kósza nesz --

Itt kóvályog, itt ténfereg.

Franciául hogy` van ez?

S hogy a tömeg mért özönlik,

Mikor tódul vagy vonul,

Vagy hömpölyög , s mégsem ömlik,

Hogy mondjam ezt angolul?

Aki surran, mért nem oson,

Vagy miért nem lépeget?

Mindezt csak magyarul tudom,

S tán csak magyarul lehet ...!

Gyimóthy Gábor

Firenze 1984. X. 12.

Bemutakozás

Nyomtatás E-mail

Bemutakozás

1936 óta létezem. Falun nőttem föl 15-éves koromig. Voltam kőfaragó inas, aztán lettem műszerész iparitanuló. Az innsbrucki magyar gimnáziumban érettségiztem. Aztán voltam a zürichi ETH-n (megfelel a magyar Műegyetemnek), ahol gépészetet tanultam. Aztán jártam az ulmi híres (és hírhedt) HfG-re (Hochschule für Gestaltung), ahol ipari formatervezést tanultam. Foglalkoztam egy darabig textilminta tervezéssel is, majd elkezdtem nyelveket tanulni. Akkor már a német nem okozott gondot. Az angolt erőltettem először, aztán a franciát, az olaszt, a japánt. Már Magyarországon (1956 előtt) tanultam egy kicsit latint, orosz, spanyolt. Mégis: idegennyelv-tudásom – mondjuk a németen és az angolon kívül – szóra sem érdemes ! Viszont a nyelv-tanfolyamaimon rádöbbsentem a magyar nyelv hihetetlen előnyeire és értékeire. Nem túlzás, ha azt mondom, hogy beleszerettem a saját anyanyelvembe.

Közben, szórakozásból verseket is írtam, de nem tartom magam költőnek. Több mint ötven éve faragok kókuszshéjból ékszereket, de faragónak sem tartom magam, ékszerésznek még kevésbé, hiszen főleg a természettudományok érdekelnek: az élettan, a fizika, a csillagászat, a kozmológia, a matematika, a vegyészet, és még sorolhatnám. Túl sok egy életre !

Gyerekeknek szokták föltenni a kérdést: Te mi akarsz lenni, ha nagy leszel ? Hát erre a kérdésre én még ma se tudnék válaszolni, talán mert még meglehetősen gyerekek érzem magam ? Akartam lenni szobrász, régész, csillagász, matematikus (mozdonyvezető nem !), de végül valahogy semmi sem lettem, legalábbis semmi megnevezhető. Igaz, már neveztek polihisztornak is. Biztos, hogy az sem vagyok. Különbösen is, mit csinál egy polihisztor ? Ha ideges polihisztizik ? Az igazolványomon szakmaként Produktgestalter áll, amit magyarul ipari formatervezőnek mondanak, de nem jó kifejezés. Az angol designer, erre a szakmára a legrosszabb szó, mert az mondható a női divat, a bútor, vagy akár az űrrakéta tervezőjére is (nem sokkal jobb a helyzet, ha valaki industrial designernek nevezi magát). Ha lefordítom a német szót: készítmény tervező (alakító), akkor járok a legközelebb ahhoz a tevékenységhez, amiből élek. Ma azonban már nem dolgozom száz százalékosan. A fölszabadult időmben Magyarországra járok és ott nyelvbíráló előadásokat tartok, mert szomorúan tapasztalom a szép magyar nyelv rohamos pusztulását.

Életrajzi adatok

Budapesten születtem, 1936-ban, de ezután közvetlenül Baranyába költözött a család, a mai Mecseknádasdra. Ott éltem 15-éves koromig. Az általános iskola elvégzése után, középiskolába nem mehettem, mert „osztályidegennek” számítottam. Egy évig a faluban voltam kőfaragó inas. Aztán Budapestre költöztünk, ahol műszerész iparitanuló lettem a Magyar Optikai Műveknél. 17-éves koromban, mint végzett szakmunkás mehettem a dolgozók esti gimnáziumába. 1956-ban a forradalom kitörésekor éppen az utolsó középiskolai év kezdetén voltam, amely tanévet márcsak Ausztriában fejeztem be, az innsbrucki magyar gimnáziumban. Onnan Svájcba kerültem, és ott mint műszerész dolgoztam. Majd elkezdtem a zürichi ETH-n (Eidgenössische Technische Hochschule) gépészetet tanulni. 1961-ben megnősültem. Feleségem az északnémet Hannoverből származott. Átköltöztünk Németországba, Ulmba, ahol elkezdtem a HfG-re járni (Hochschule für Gestaltung). Ott ipari formatervezést tanultam. 1964-ben álláshoz jutottam Zürich mellett, mint formatervező. Visszaköltöztünk Svájcba, ahol azóta is élek, kisebb-nagyobb megszakításokkal. 1974-ben elváltam a feleségemtől. 1973-74-ben egy fél évet töltöttem Angliában, nyelvtanulás céljából, de mellette a szakmámban dolgozhattam. Később (1981-től) már megengedhettem magamnak, hogy évente háromhónapos, fizetés nélküli szabadságot vegyek ki, és azt nyelvek tanulására használjam. Így tanultam a franciát és az olaszt, rendszerint négy-négy hetet töltve egy-egy francia, vagy olasz városban. 1979-ben kaptam meg a svájci állampolgárságot (a magyart megtartva !), és attól kezdve rendszeresen jártam Magyarországra, évente átlagosan háromszor. 1986-ban újra megnősültem, magyar feleségem kislányát örökbefogadtam és 1987-ben közös kislányunk született. 1997-ben elváltunk.

21 év óta egy műanyag feldolgozó vállalatnál dolgozom (de ma már nem száz százalékosan), mint tervező, formatervező, feltaláló, modell- és prototípuskészítő.

Gyimóthy Gábor

Zollikerberg, 2011.03.11.

<http://www.nyelvkritika.hu/>

